

УДК 378:[37.011.3-051:784.9]

ОВЧАРЕНКО Наталія Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри методики музичного виховання, співу та
хорового диригування Криворізького державного
педагогічного університету
e-mail: shvager77@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Одним із основних завдань вітчизняної мистецької освіти в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва є формування їх вокально-виконавської культури. Високохудожнє виконання вчителем вокального твору справляє глибоке враження на учнів, формує духовну сферу дітей та викликає у них живий інтерес до вокального мистецтва. Тому, особливого значення набуває дослідження інноваційних напрямів підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вокальна діяльність учителя музичного мистецтва і підготовка до неї майбутніх учителів розглядалися за такими напрямками, як: специфіка вокального виконавства та вокальної педагогіки (О. Г. Стахевич, Ю. Є. Юцевич), формування вокально-виконавської культури (Л. М. Василенко, Г. Є. Стасько, О. Д. Шуляр), формування вокально-звукової культури та розвитку вокального слуху майбутнього вчителя музики (О. В. Маруфенко, Т. В. Ткаченко), інноваційні технології розвитку професійно-особистісних рис студентів у процесі вокально-виконавської діяльності (Л. П. Лабінцева, Г. П. Панченко). Разом з тим, теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить, що проблема професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності продовжує вивчатися сучасними вченими і потребує цілісного дослідження.

Метою статті є обґрунтування напрямів підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності.

Вклад основного матеріалу дослідження. Музично-виконавська діяльність відноситься до найбільш досліджуваних і, одночасно, до найбільш загадкових сфер музичного мистецтва, оскільки в ній розкриваються всі грані обдарованості особистості митця. У сучасному мистецтвознавстві, музичній педагогіці

виконавство розглядається як вид діяльності, який є одночасно і способом реалізації знань, умінь, навичок передачі композиторського замислу і форми стилістичного усвідомлення, особистісного емоційно-чуттєвого відображення. Вокальне виконавство, традиції якого викристалізувалися упродовж багатьох століть, стоїть окремо від інших видів музичного виконавства, оскільки досконалість музичного інструменту - голосу співака залежить від рівня його вокальної школи, статі, віку, здоров'я, режиму та умов роботи.

Сучасне вокальне виконавство у порівнянні, навіть з минулим століттям зазнало істотних змін. Сьогодні потребує універсального виконавця, який досконало володіє голосом в різножанровому й різностильовому репертуарі, творчо підходить до створення художнього образу й артистично його втілює, проявляє майстерність у використанні звукопідсилювальної апаратури, має яскравий сценічний імідж. Інноваційною ознакою вокально-виконавського мистецтва ХХІ століття є вміння співака використовувати різні манери співу, поліхудожні й полістилістичні прийоми. Такі вокально-виконавські вміння потребуються і від учителя музичного мистецтва, який завжди повинен враховувати мистецькі реалії та нагальні потреби дітей і молоді.

Для ефективного вирішення проблеми сучасної професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності важливим є окреслення методологічних засад, до яких зокрема відносимо на рівні конкретно наукової методології: методологічні підходи й принципи професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності. На наш погляд, професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності доцільно здійснювати на засадах *системного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного, культурологічного та аксіологічного підходів*. Так, *системний* підхід надає змогу розглянути професійну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності як цілісну систему, що має системоутворювальні чинники – мету і результат та удосконалити

структуру професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності. *Особистісно орієнтований* підхід реалізується в постійному вокально-педагогічному супроводі кожного студента, виявленні його сильних і слабких виконавських сторін, індивідуальних властивостей вокального обдарування, характеру, творчого потенціалу. *Діяльнісний* підхід надає можливість виявити особливості сучасної вокально-виконавської діяльності вчителя музичного мистецтва та збагатити зміст, форми, методи і засоби професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності. Застосування *компетентнісного* підходу сприяє оволодінню майбутніми фахівцями творчо-виконавськими компетенціями в процесі опанування змістом вокального навчання (вокальним репертуаром). *Культурологічний* підхід надає змогу сприймати і розуміти майбутніми вчителями музичного мистецтва світовий вокально-виконавський досвід, формувати вокальний репертуар із врахуванням стильових, жанрових та ціннісних особливостей вокальних творів. *Аксіологічний* підхід реалізується в привласненні студентами цінностей вокально-виконавського мистецтва та в спрямуванні майбутніх учителів на формування таких цінностей в майбутніх учнів.

Для нашого дослідження значенням є визначення специфічних принципів професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності. На думку М. Жишкovich, до специфічних принципів навчання вокально-виконавській діяльності відносяться принципи: індивідуального підходу у розкритті природних (голосових, психічних, вокально-технічних, виконавських) якостей вокаліста; поступовості та послідовності в роботі над розвитком голосових якостей вокаліста (поступовість вбачається у врахуванні ступеня складності в підборі технічних вправ та репертуару, послідовності – у логічному викладі методики навчання); поєднання розвитку техніки володіння голосом та художньо-виконавських якостей вокаліста [2].

На наш погляд, крім постульованих принципів, у професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності необхідно застосовувати наступні принципи: *традиційності та інноваційності, культуровідповідності в змісті та методах вокального навчання; концертно-артистичної спрямованості, урізноманітненості видів і форм вокально-педагогічної діяльності.* Так, застосування принципу *традиційності та*

інноваційності передбачає опору на вокально-виконавську традицію в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності і, водночас, застосування інноваційних методів, форм, засобів навчання співу. Принцип *культуровідповідності в змісті та методах вокального навчання* спрямований на інтенсифікацію використання в процесі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва змісту та методів навчання різних вокально-виконавських шкіл, які відображають музичну культуру тої, чи іншої країни. Принцип *концертно-артистичної спрямованості* передбачає підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва до концертної вокально-виконавської діяльності, яка базується на опануванні студентами сценічними й артистичними знаннями і вміннями. Принцип *урізноманітненості видів і форм вокально-виконавської діяльності* спрямований на застосування різних форм аудиторної та позааудиторної вокально-виконавської діяльності.

Підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності у значній мірі залежить від зростання рівня сформованості кожного з компонентів структури такого виду діяльності. Наразі: *мотиваційно-сміслового, вокально-технічного, художньо-семантичного, перевтілювально-сценічного компонентів.*

Так, *мотиваційно-смісловий компонент* відображає наявність особистісного смислу майбутнього вчителя музичного мистецтва у вокально-виконавській діяльності вчителя, який впливає на постановку цілей, формування мотивів, інтересів, потреб до занять вокально-виконавською діяльністю. *Вокально-технічний компонент* відображає рівень сприйняття студентом еталону співацького звучання, його вокально-слухових уявлень та відтворення голосом; усвідомлення якісних характеристик та способів звукоутворення і звуковедення, технічну оснащеність голосу. *Художньо-семантичний компонент* відображає рівень усвідомлення майбутнім учителем музичного мистецтва емоційно-чуттєвої природи вокального твору, художньо-виконавської традиції; ефективності процесу розкодування і сприйняття смислу твору; розуміння семантики вокального твору, з дотриманням певної об'єктивності та створенням вокально-виконавської інтерпретації. *Перевтілювально-сценічний компонент* відображає здатність студента до перевтілення, рівень вокально-виконавської майстерності у власній сценічній діяльності, внутрішньої роботи і творчої свободи над образом вокального твору;

реалізації творчо-виконавського досвіду у концертних виступах хору, ансамблю, концертах, у якості соліста на конкурсах, оглядах, фестивалях.

На основі окреслених методологічних засад професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності уможливується визначення напрямів удосконалення змісту, форм, методів такої підготовки.

В опануванні майбутніми вчителями музичного мистецтва вокально-виконавською діяльністю вирішальне значення має вибір репертуару, який є змістом такої діяльності. Формування вокально-виконавських знань, умінь безпосередньо пов'язано з різноманітними репертуарними програмами. Їхня доступність, змістовність, культурологічна та аксіологічна спрямованість сприяє ефективному професійно-особистісному зростанню майбутніх учителів музичного мистецтва. Традиція зарубіжних вокально-виконавських шкіл передбачає технічне удосконалення голосу, опанування техніки *bel canto*, тому при формуванні вокального репертуару враховується поступове технічне зростання студента та його знайомство з творами, різними за стилями і жанрами. Традиція вітчизняного вокального виконавства полягає у художньо-виразному співі, що базується на врахуванні досвіду зарубіжного вокального мистецтва, церковної вокальної культури та українського пісенного фольклору. Репертуарний план студентів повинен включати вокалізи; класичні твори вокального мистецтва; фольклорні твори і твори сучасних авторів, які сприяють формуванню ціннісних орієнтацій у сфері вокального мистецтва.

Значення репертуару у підготовці студентів до концертно-виконавської діяльності полягає у тому, що крім розвитку їхніх голосових можливостей, формується художній смак, розвиваються загальні музично-виконавські здібності: слух, ритм, емоційність, артистизм. У процесі навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в класі постановки голосу, викладач вибирає репертуар двічі на рік. Застосування високохудожніх вокальних творів, які вражають красою, довершеністю і мають смислово перетворювальну силу, – є однією із основних вимог до добору репертуару. Виконання вокальних творів, з урахуванням особистісних, загальномузичних та індивідуальних голосових можливостей майбутніх фахівців, сприяє формуванню вокальної культури кожного студента, розвитку кращих якостей його голосу, виконавської майстерності.

У цілому, вважаємо, що при доборі вокального репертуару необхідно керуватися

наступними вимогами [3]: *високої художньої цінності* – використання у навчанні студентів високохудожніх вокальних творів, які формують ціннісне ставлення у сфері вокальної музики; *різножанровості* – включення у навчальну вокально-виконавську діяльність різних за жанрами творів та усвідомлення особливостей їхнього виконання; *різностильовості* – включення у навчальну вокально-виконавську діяльність різних за стилями творів та усвідомлення специфіки їхнього виконання; *особистісної зорієнтованості* – включення у навчальну вокально-виконавську діяльність вокальних творів з врахуванням специфіки голосу студентів, особливостей їх мотивації, особистісних якостей: яскравості емоційних реакцій, темпераменту, волі тощо; рівня розвитку здібностей: загальних, музичних, вокальних; *доступності* – вибір вокальних творів із врахуванням розвитку вокально-технічної та художньо-виконавської зрілості; поступовості – вибір репертуару з поступовим і послідовним ускладненням вокальних завдань та вокальних творів; *вокально-технічного удосконалення* – врахування необхідності різнобічної технічної оснащеності виконавців; *опори на кантиленність* – переважання у репертуарі вокальних творів кантиленного характеру, які сприяють розвитку співацького дихання, рівності та плавності звуковедення; *виконавської перспективи* – добір репертуару не тільки для закріплення вокально-виконавських умінь та навичок, але і з деяким «забіганням» наперед, враховуючи перспективу даного голосу; *умотивованості* – врахування у доборі вокальних творів інтересів, потреб співака щодо манери співу, жанру твору, художньо-образного змісту, що буде викликати бажання працювати і виконувати.

Запропоновані нами репертуарні вимоги спрямовані на удосконалення вокально-виконавської діяльності майбутнього фахівця у процесі оволодіння змістом вокальних дисциплін, однак вони не повинні зводитися до набуття тільки технічних навичок, а передбачати опанування системою знань поглибленої роботи із самим текстом вокальних творів, на основі якої розкриваються художні смисли вокального мистецтва та народжується, осяяне духовністю, сценічне артистичне виконання.

До *аудиторних форм* вокально-виконавської діяльності відносяться індивідуальне заняття, міжсесійний контроль, залік або іспит.

Індивідуальне заняття є основною формою підготовки студентів з постановки голосу. У результаті дослідження нами

визначено *види* індивідуального заняття з постановки голосу [3]:

– навчальне практичне заняття – основний вид навчальної індивідуально-практичної діяльності студентів у здобутті вокально-виконавської компетентності;

– заняття-репетиція – вид навчального заняття, на якому опрацьовуються вокальні твори для концертного виступу;

– заняття-концерт – вид навчального заняття, на якому студент виступає перед запрошеними слухачами, з метою підготовки до концерту вокальної музики, вокального конкурсу тощо;

– контрольне заняття – вид заняття, що проходить у концертній формі, яке дає змогу підбити підсумок навчальної діяльності студента;

– відкрите заняття – вид навчального заняття, яке проводиться за планом кафедри або з метою перевірки кваліфікації педагога (магістра) з дисципліни;

– майстер-клас – вид навчального заняття, метою якого є передача виконавського досвіду, мистецької майстерності.

На міжсесійному контролі в аудиторних умовах оцінюється частина вокального репертуару за вимогами навчальної програми дисципліни; а в кінці семестру на заліку або іспиті – основний навчальний репертуар у концертній формі.

Концертні виступи майбутніх фахівців музичного мистецтва супроводжуються відчуттями відповідальності, іноді, стресу. Тому у процесі аудиторного навчання ми пропонуємо застосовувати методи, які будуть сприяти удосконаленню вокально-виконавських знань, умінь студентів, як: *моделювання концертних ситуацій* – імітація сценічних виступів із запрошенням на заняття студентів класу, що надасть можливість майбутнім учителям адаптуватися до публічних виступів та отримати задоволення від сценічної творчості; *порівняння вокального виконання* – використання аналітичного порівняння виконання вокального твору співаками, особливостей вокальних шкіл тощо, у його застосуванні співаку важливо постійно порівнювати свої виконавські вміння; *образно-метафоричний* – відтворення у виконанні вокального твору словесно-репродуктивного образу.

Для підвищення рівня професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності важливо задіяти їх до участі у позааудиторних формах вокально-виконавської діяльності, яка сприяє удосконаленню їхньої професійної підготовки і яскравим та мотивуючим моментом студентського життя. До позааудиторної

вокально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва ми відносимо: індивідуальну, групову, колективну та масову форми вокально-виконавської діяльності, які відображають кількість учасників у консультації, репетиції, концерті, вокальних конкурсах, фестивалях, творчих проєктах, майстер-класах, вокальному гуртку, вокальній студії. Вокально-виконавська діяльність студентів також проходить у процесі всіх видів практики студентів.

Для підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокального виконавства, на наш погляд, доцільно використовувати наступні *форми позааудиторної вокально-виконавської діяльності*, як [3]: консультація, репетиція, концерт, вокальний конкурс, фестиваль, творчий проєкт, майстер-клас, вокальна студія.

Консультація – форма навчальних занять (аудиторних або позааудиторних); індивідуальних, групових або колективних), яка проводиться з метою надання студентам відповіді на питання теоретичного чи практичного характеру. *Репетиція* – форма навчальних або творчо-мистецьких занять (аудиторних або позааудиторних), метою яких є підготовка співака, ансамблю, хору до концертного виступу. *Концерт* – процес і результат навчання, одна із найвищих форм творчості у концертно-виконавській практиці майбутніх учителів музичного мистецтва. Метою концертної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва є формування вокально-виконавської готовності до здійснення професійної діяльності як вчителя музичного мистецтва, та реалізація індивідуальності співака у процесі публічного виступу. Розглядаючи участь у концерті, як кульмінацію виконавської практики майбутніх учителів музичного мистецтва, у науковій літературі визначено основні *концертні форми* [1]:

1. *Концерт-лекція*, у якому ведучий доводить до відома слухачів підготовлену інформацію або пояснює чи коментує все, що проходить на сцені, а виконавський склад виступає у ролі ілюстратора розповіді ведучого.

2. *Концерт*, у складі якого окремі номери чи музичні блоки з участю ведучого, який пояснює їх послідовність.

3. *Концерт «безперервного звучання»*, тобто, сформований за принципом «non stop» – без об'яв та без участі ведучих.

4. *Концерт наскрізного розвитку*, номери якого за драматургією, поєднуються в окремі фрагменти єдиного сюжету спеціально підготовленого тексту, що виконує роль зв'язки.

5. *Комбінований концерт*, який передбачає звернення до різних сценічних форм, та якому притаманно інтегративне поєднання їх структурних компонентів.

Ми доповнили визначені форми наступними:

6. *Концертне виконання* музичного спектаклю, яке передбачає виконання опери (окремих частин), мюзиклу, фольклорного музичного спектаклю, постановки, з персонажами, діючими героями та використанням засобів театральних мистецтв.

7. *Концертне виконання* твору з участю солістів (хору) та оркестру (камерного, симфонічного, народних інструментів, естрадного).

Кожна з форм, у залежності від поставленої мети, може мати ознаки іншої, тобто, модифікуватися.

Вокальний конкурс – навчальна та творчо-виконавська форма діяльності студентів, в основі якої змагання співаків у вокально-виконавській майстерності. Метою вокального конкурсу є виявлення талановитої молоді у сфері вокального мистецтва та сприяння формуванню її вокальної культури. *Фестиваль* – позааудиторна форма участі студентів у масових святкуваннях, оглядах досягнень музичного мистецтва. Метою фестивалю є презентація мистецького досвіду, святкування, формування масової культури, обмін творчими досягненнями, виявлення талановитої молоді. *Творчий проект* – форма аудиторної та позааудиторної навчально-виховної діяльності, яка спрямована на формування творчо-пошукових умінь у концертно-виконавській практиці і передбачає здійснення декількох етапів: вибору теми проекту з визначенням його мети і завдань; відбору інформації; підготовки наочно-ілюстративного матеріалу (визначення та підготовка до виконання вокальних творів); підготовка презентації; безпосереднє проходження творчого проекту; аналітичного оцінювання, освітньо-мистецької рефлексії. *Майстер-клас* – одна із форм навчальної діяльності, яка найчастіше проходить у позааудиторний час. Майстер-класи проводять досвідчені співаки, педагоги з метою передачі вокально-виконавського досвіду. Участь студентів у майстер-класі передбачає концертне виконання творів або частини твору перед слухачами. *Вокальний гурток* – форма позааудиторної навчально-виховної мистецької діяльності студентів, що мають спільні інтереси у якомусь виді діяльності. Метою вокального гуртка є поглиблення знань студентів у сфері вокального мистецтва. *Вокальна студія* – форма позааудиторної навчально-творчої діяльності студентів, творча лабораторія викладача і студентів.

Метою вокальної студії є професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності у процесі здійснення їхньої концертно-виконавської практики.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. Таким чином, у процесі вирішення означеної проблеми нами визначено методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності, наразі: методологічні підходи (системний, особистісно зорієнтований, діяльнісний, компетентнісний, культурологічний та аксіологічний) та принципи (традиційності та інноваційності, культуровідповідності в змісті та методах вокального навчання; концертно-артистичної спрямованості, урізноманітненості видів і форм вокально-педагогічної діяльності) такої підготовки; структуру професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності, яка включає компоненти: мотиваційно-смысловий, вокально-технічний, художньо-семантичний, перевтілювально-сценічний; напрями удосконалення змісту, аудиторних та позааудиторних форм, методів професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності. У подальших наукових розвідках важливим вважаємо дослідження реалізацію акмеологічного підходу в професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-виконавської діяльності як умови підвищення якості мистецької освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Антипова Л. А. Сценические формы воплощения репертуара и создание концертной программы педагога / Л. А. Антипова // Вокальное образование начала XXI века. – Москва: Новый ключ, 2008. – С. 11–17.
2. Жишкович М. А. Основы вокально-педагогических навыков: методичні поради для студентів вокальних факультетів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / М. А. Жишкович. – Львів, 2007. – 43 с.
3. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія: монографія / Н. А. Овчаренко. – Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2014. – 400 с.

REFERENCES

1. Antipova, L. A. (2008). *Scenicheskie formy voplosheniya repertuara i sozdanie koncertnoj programmy pedagoga* [Stage forms of the repertoire impersonation and the creation of a concert program of teacher]. Moskva.

2. Zhyshkovych, M. A. (2007). *Osnovy vokalno-pedahohichnykh navykiv. Metodychni porady dlia studentiv vokalnykh fakultetiv vyshchykh navchalnykh zakladiv kultury i mystetstv III-IV rivniv akredytatsii.* [Foundations of vocal teaching skills] Lviv.

3. Ovcharenko, N. A. (2014). *Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vokalno-pedahohichnoi diialnosti: teoriia ta metodolohiia. Monohrafiia.* [Professional training of the future teachers of music art to the vocal-pedagogical activity: the theory and methodology]. Kryvyi Rih.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ОВЧАРЕНКО Наталія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри методики музичного виховання, співу та хорового

диригування Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: модернізація музичної освіти; вокально-педагогічна діяльність майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

OVCHARENKO Natalia Anatoliivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer, Professor of the Kafedra (department) in Methodological of Musical Education, Singing and Choir Conducting in Krivoy Rog State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: modernisation of musical education, vocal-pedagogical activity of the future teachers in musical art.

Дата надходження рукопису 23.05.2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор В. Ф. Черкасов.

УДК 378:005.6:78«20»

РАСТРИГІНА Алла Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID ID 0000-0002-4393-2831
e-mail: rastrygina.alla@gmail.com

ІННОВАЦІЙНО-ТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ МИСТЕЦЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ НОВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Характерною ознакою сучасного етапу розвитку українського суспільства є реформування всіх сторін громадського життя, в тому числі й вищої освіти, що передбачає якісну трансформацію існуючої парадигми освіти, її орієнтацію на розвиток інноваційно-творчого потенціалу особистості, здатної швидко адаптуватися до мінливих умов сьогодення на засадах духовно-творчого саморозвитку.

Мистецька професійна освіта є галуззю вищої освіти, одним із завдань функціонування якої є розвиток інноваційно-творчого потенціалу фахівця, від особистісної, соціальної й професійної самоактуалізації та самореалізації якого в значній мірі залежить духовно-культурне становлення та життєтворчість підростаючого покоління. Завдяки мистецтву як способу передачі певної ідеї між творцем, учасником і аудиторією, будь-яка особистість залучається не тільки до розуміння тих сенсів, котрі виражаються у різних культурах, а й вчиться розумінню, розвитку та прояву власних почуттів за допомогою ряду мистецтв та інших культурних форм.

Інноваційно-творчий потенціал, як інтегрована категорія, що іманентно властива мистецькій освіті, поєднує у собі професійну діяльність з особистісним розвитком, духовністю та активною гуманістичною позицією фахівця й орієнтована на розвиток творчо активної особистості, здатної до перетворювальної діяльності у зазначеній галузі [2]. Творчість передбачає творення чогось нового, рефлексію і зміну об'єкту творення. У більш широкому сенсі, це спосіб розуміння світу та дій у ньому. Інноваційність означає створення чогось нового у певному контексті або прагнення до досягнення мети у новий спосіб. Процес інноваційності містить у собі рефлексію щодо того впливу, який новий артефакт чи підхід матиме у цьому контексті.

Тож, ефективність реформування професійної мистецької освіти, яка завжди була і залишається джерелом культурних традицій і центром становлення духовності народу, великою мірою залежить від наявності певної освітньої моделі, що здатна забезпечити становлення інноваційно-творчого потенціалу мистецького освітнього простору за рахунок реалізації відповідних умов, відтворення яких відбувається на засадах